

แผนการส่งเสริม SME

พ.ศ. 2564-2565

แผนการส่งเสริม SME พ.ศ. 2564-2565

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME : Small and Medium Enterprise) เป็นหน่วยธุรกิจที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ รองรับและก่อให้เกิดการจ้างงานจำนวนมาก ดังนั้น การที่ SME มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ จึงย่อมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และหาก SME มีศักยภาพมีความก้าวหน้ามากขึ้นสามารถจ้างงานอย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น ก็ย่อมจะช่วยเสริมสร้างความกินดีอยู่ดีให้กับประชาชนในประเทศอีกด้วย ที่ผ่านมา ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนา SME มาอย่างต่อเนื่อง มีความพยายามที่จะเร่งพัฒนา SME ไทยให้มีความสามารถทัดเทียมกับ SME ของประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งโดยรวมแล้วการดำเนินการดังกล่าวได้ช่วยให้ SME ไทยมีความก้าวหน้าขึ้นมาในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม SME ส่วนใหญ่ของประเทศก็ยังคงต้องการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพในมิติต่าง ๆ ต่อไป

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจัดทำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยที่แผนการส่งเสริมฯ นี้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีจะถูกใช้เป็นทิศทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนั้นแผนการส่งเสริมฯ จึงมีความสำคัญ ทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศในการขับเคลื่อน SME ของประเทศให้ดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสม เพื่อให้ SME เป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวพังก้าวทันกับต่างประเทศรายได้ปานกลางได้ในที่สุด

แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือว่าเป็นแผนระดับ 3 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 ที่เห็นชอบการจำแนกแผนของประเทศออกเป็น 3 ระดับ จัดทำขึ้นอย่างสอดคล้องกับแผนระดับที่ 1 และ แผนระดับที่ 2

1 สถานการณ์ SME

นิยาม SME

นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ประเทศไทยใช้ *จำนวนการจ้างงานหรือสินทรัพย์ถาวรสุทธิ ไม่รวมที่ดิน* เป็นเกณฑ์ในการจำแนกขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) มาโดยตลอด แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป รูปแบบการจัดการและการดำเนินธุรกิจก็เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ไม่จำเป็นต้องมีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมาอย่างในอดีต สามารถใช้วิธีการเช่าเครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อใช้งาน และใช้บริการระบบการจัดการจากผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ให้ดำเนินงานแทน ในขณะที่เดียวกัน เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นฉบับที่ 2 ในปี พ.ศ. 2561 ได้มีข้อกำหนดเพิ่มเติมให้นำรายได้มาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจอีกด้วย

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเกิดการปรับแก้คำจำกัดความของ SME ครั้งใหม่ โดยใช้ *จำนวนการจ้างงานหรือรายได้รวม* เป็นเกณฑ์ในการจำแนกขนาดของ SME และได้ประกาศเป็นกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2563 และประกาศสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เรื่องการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจรายย่อย เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2563 เพื่อให้ทราบโดยทั่วกันแล้ว โดยนิยามใหม่ที่ประกาศใช้ ได้จำแนกขนาดของ SME ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ขนาดของวิสาหกิจ	การผลิต		การค้าและบริการ	
	จ้างงาน 	รายได้ 	จ้างงาน 	รายได้
วิสาหกิจขนาดกลาง (Medium Enterprise)	ไม่เกิน 200 คน	ไม่เกิน 500 ล้านบาท	ไม่เกิน 100 คน	ไม่เกิน 300 ล้านบาท
วิสาหกิจขนาดย่อม (Small Enterprise)	ไม่เกิน 50 คน	ไม่เกิน 100 ล้านบาท	ไม่เกิน 30 คน	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
วิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise)	ไม่เกิน 5 คน	ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท	ไม่เกิน 5 คน	ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท

โครงสร้างของ SME ในปัจจุบัน (ข้อมูลปี 2562)

จำนวน และ ภาคธุรกิจ ของ SME

- แม้ประเทศไทยจะมีจำนวนประชากรมากถึง 70 ล้านคน แต่ประชากรส่วนใหญ่ของไทยยังคงประกอบอาชีพในภาคการเกษตรเป็นหลัก มีวิสาหกิจหรือกิจการเพียง 3,119,738 รายทั่วประเทศ ซึ่งในจำนวนนี้คือ SME มากถึงร้อยละ 99.5 จึงนับได้ว่า SME เป็นหน่วยธุรกิจที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ โดยวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) ซึ่งเป็นขนาดกิจการที่เล็กที่สุดนั้นมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 84.8 รองลงมาคือวิสาหกิจขนาดย่อม (Small Enterprise) ร้อยละ 13.3 และ วิสาหกิจขนาดกลาง (Medium Enterprise) มีจำนวนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 1.4 จากจำนวนวิสาหกิจทั้งหมด
- SME ที่มีอยู่จำนวนมากดังกล่าวข้างต้นนั้น เมื่อพิจารณาถึงสถานะการจัดตั้งพบว่ามีเพียงหนึ่งในสี่ของทั้งหมดเท่านั้นที่จดทะเบียนนิติบุคคล ขณะที่อีกสามในสี่ของ SME ยังคงมีสถานะเป็นบุคคลธรรมดาและวิสาหกิจชุมชน แสดงให้เห็นว่า SME ไทยอาจจะยังไม่ตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับหากนำธุรกิจเข้าสู่ระบบของภาครัฐ ทำให้ขาดโอกาสในการได้รับการพัฒนาศักยภาพและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ไปอย่างน่าเสียดาย ดังเห็นได้จากการที่วิสาหกิจขนาดกลางซึ่งเป็นขนาดกิจการที่แข็งแกร่งที่สุดของ SME เป็นวิสาหกิจที่จดทะเบียนนิติบุคคลมากที่สุด ด้วยเล็งเห็นว่า การจะพัฒนาธุรกิจไปได้ไกลจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและการสนับสนุนจากภาครัฐ ขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อมมีวิสาหกิจจดทะเบียนมากรองลงมา และ วิสาหกิจรายย่อยคือกลุ่มที่มีบุคคลธรรมดาและอื่น ๆ มากที่สุด และเป็นกลุ่มเดียวที่มีองค์ประกอบเป็นวิสาหกิจชุมชน
- ในขณะเดียวกัน การจำแนก SME ตามภาคธุรกิจ พบว่าภาคการค้าและภาคบริการเป็นภาคธุรกิจที่ SME ประกอบธุรกิจมากที่สุดในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 41.2 และ ร้อยละ 40) รองลงมาคือการประกอบธุรกิจในการการผลิต และภาคธุรกิจเกษตร ที่ร้อยละ 17.1 และ ร้อยละ 1.6 ตามลำดับ ด้วยเหตุที่การค้าเป็นภาคธุรกิจที่เริ่มต้นธุรกิจได้ง่ายกว่าภาคธุรกิจอื่น ใช้เงินลงทุนไม่มาก ทั้งยังสอดคล้องกับสถานะการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันที่มุ่งเน้นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ในขณะเดียวกันภาคบริการของ SME นั้นมีความหลากหลาย มีบทบาททั้งการให้บริการกับผู้บริโภค และการให้บริการเชื่อมโยงกับภาคการผลิตในหลายอุตสาหกรรม สำหรับในส่วนของการผลิตนั้น SME ส่วนใหญ่จะอยู่ในห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรมต่าง ๆ จำนวนมาก

บทบาทของ SME ต่อเศรษฐกิจของประเทศ

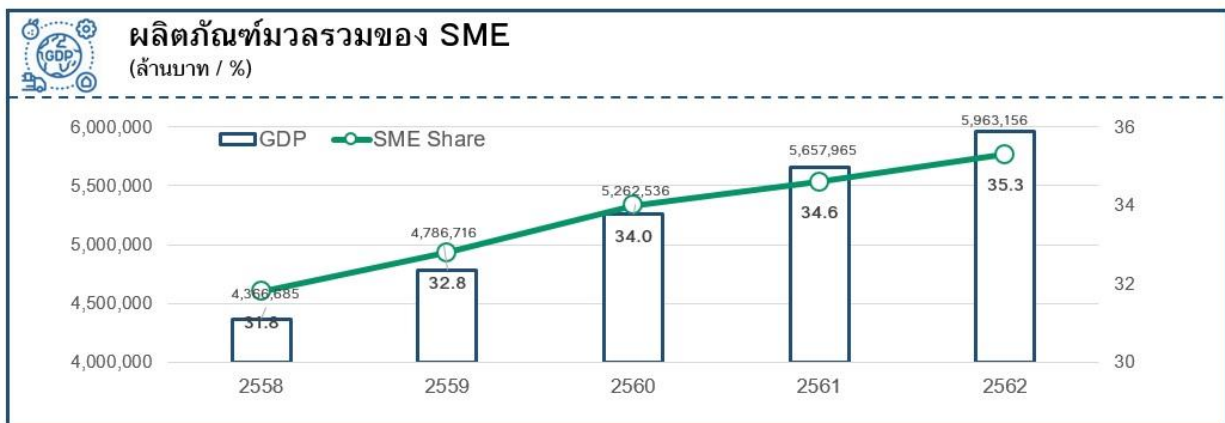
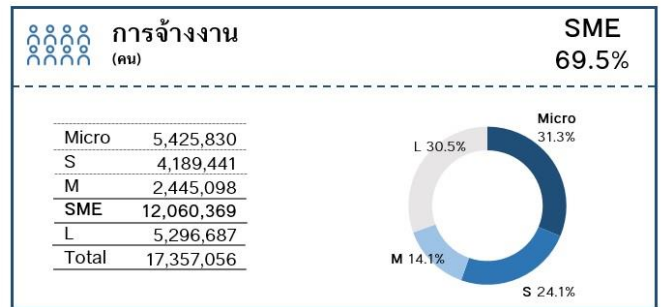
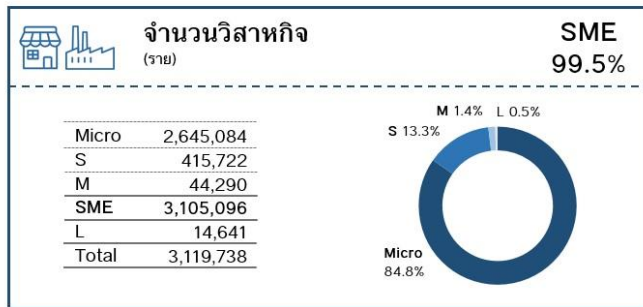
- แรงงานของวิสาหกิจทั้งประเทศมีจำนวนกว่า 17 ล้านคน เป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดใหญ่กว่า 5 ล้านคน ขณะที่จำนวนที่เหลือราวร้อยละ 70 ของการจ้างงานทั้งหมดกระจายอยู่ในกลุ่มต่าง ๆ ของ SME แสดงให้เห็นว่า SME เป็นแหล่งการจ้างงานที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ อย่างไรก็ตามจำนวนการจ้างงานดังกล่าวยังกระจุกตัวที่วิสาหกิจรายย่อยเป็นหลัก

- เมื่อ SME คือหน่วยธุรกิจที่มีจำนวนและการจ้างแรงงานมากที่สุด เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จึงต้องพิจารณา SME GDP หรือสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) พบว่าในปี 2562 SME GDP มีมูลค่าประมาณร้อยละ 35 เติบโตเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยวิสาหกิจขนาดกลาง ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุดใน SME เป็นกลุ่มที่มีบทบาทมากที่สุดเมื่อเทียบกับวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อย
- หากนำข้อมูล SME GDP มาจำแนกรายภาคธุรกิจ พบว่า SME ในภาคบริการเป็นภาคธุรกิจที่ SME มีส่วนร่วมในการสร้าง GDP มากที่สุด โดยบริการที่มีมากที่สุดของ SME คือ บริการที่พักแรมและอาหาร การศึกษา และการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า ภาคธุรกิจที่ SME มีส่วนร่วมในการสร้าง GDP รองลงมาคือภาคการผลิต และ ภาคการค้า ตามลำดับ

SME กับการส่งออกและนำเข้า

- สำหรับศักยภาพในด้านการส่งออก ซึ่งเป็นช่องทางการสร้างรายได้เข้าประเทศนั้น SME มีบทบาทในมูลค่าการส่งออกเพียงร้อยละ 13.4 จากมูลค่าการส่งออกทั้งสิ้น โดยวิสาหกิจขนาดใหญ่ซึ่งมีความพร้อมและมีศักยภาพมากกว่า SME ในทุกด้านเป็นผู้ครองตลาดส่งออกของประเทศ รองลงมาคือวิสาหกิจขนาดกลาง วิสาหกิจขนาดย่อม และวิสาหกิจรายย่อย ตามลำดับ ทั้งนี้ ตลาดส่งออกที่สำคัญของ SME คือ สหรัฐอเมริกา จีน และญี่ปุ่น เช่นเดียวกับตลาดส่งออกในภาพรวมของประเทศ โดยสินค้าที่ SME ส่งออกมากที่สุดคือ อัญมณีและเครื่องประดับ น้ำตาลและขนมที่ทำจากน้ำตาล และเครื่องจักร คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์
- ในทางกลับกัน การนำเข้าสินค้าและบริการจากต่างประเทศโดย SME ก็เป็นอีกปัจจัยที่พึงให้ความสนใจ โดยในปี 2562 SME นำเข้าสินค้าและบริการในมูลค่าร้อยละ 17.21 ของการนำเข้าทั้งสิ้นของประเทศ แบ่งเป็นการนำเข้าโดยวิสาหกิจขนาดกลางมากที่สุด รองลงมาคือ วิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อย ตามลำดับ ตลาดนำเข้าหลักของ SME ยังคงสอดคล้องกับตลาดนำเข้าในภาพรวมของประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา โดยสินค้านำเข้าหลักของ SME คือ เครื่องจักร คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ รองลงมาคือ เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ และอัญมณีและเครื่องประดับ

โครงสร้าง SME 2562

ข้อมูลสถานการณ์ SME ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ SME ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศในฐานะที่เป็นหน่วยธุรกิจที่มีจำนวนมากที่สุด ก่อให้เกิดการสร้างงานมากที่สุด มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดรายได้ในประเทศและการส่งออกนำเข้าสินค้าและบริการ รวมถึงการเป็นกลไกหมุนเวียนรายได้และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศจากการมีผู้มีส่วนร่วมจำนวนมากและลงลึกถึงระดับชุมชน

อย่างไรก็ตาม แม้ในภาพรวม SME จะมีจำนวนมากที่สุด แต่เมื่อจำแนกตามขนาดธุรกิจจะพบว่าวิสาหกิจที่เติบโตและเข้มแข็งมาก เช่น วิสาหกิจขนาดกลาง ยังมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอที่จะแบกรับภาระการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้โดยลำพัง ขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยซึ่งมีมากนั้นอยู่ในสถานะที่ยังต้องการได้รับการพัฒนาศักยภาพในแทบจะทุกมิติ ภาครัฐจึงต้องเร่งพัฒนา SME ให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง และตรงกับสภาพปัญหาที่วิสาหกิจแต่ละขนาดแต่ละช่วงธุรกิจเผชิญอยู่ เพื่อให้ที่สุดแล้ว SME จะมีความแข็งแกร่งมากพอที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศได้ต่อไป

เมื่อภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของ SME และพยายามที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน SME ในรูปแบบต่าง ๆ การดำเนินงานที่เป็นทิศทางเดียวกันของหน่วยงานภาครัฐจึงเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งการจัดทำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดกรอบแนวทางการ ส่งเสริม SME ทั้งหมดของประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเหมาะสม ชัดเจน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการพัฒนาศักยภาพ SME ไทยในภาพรวม ให้มีทักษะความสามารถในการดำเนินธุรกิจ และมีความสามารถ ในการแข่งขันที่สูงขึ้นได้ในที่สุด

2 ความสอดคล้องของแผนการส่งเสริม SME กับแผนต่าง ๆ

- พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และ จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทดังกล่าว
- คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เห็นชอบการจำแนกแผนออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย
 - แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายการพัฒนาประเทศ
 - แผนระดับที่ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้าน... และ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ
 - แผนระดับที่ 3 แผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ระยะ 5 ปี แผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการรายปี และ แผนอื่น ๆ ให้เรียกว่า “แผนปฏิบัติการด้าน...ระยะที่.. (พ.ศ.)”

ดังนั้น แผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงจัดเป็นแผนระดับที่ 3 ที่จะต้องจัดทำขึ้นอย่างสอดคล้องกับแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 ของประเทศ ซึ่งแต่ละแผนมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยสรุป ดังนี้

แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นกรอบทิศทางการบริหารประเทศในระยะยาว มีเป้าหมายให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน น้อมนำการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ SME คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ ให้ความสำคัญกับ

- (1) การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ
- (2) การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน
- (3) การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด
- (4) การสร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล
- (5) การปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ

ความสอดคล้องระหว่างแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2564-2565 กับยุทธศาสตร์ชาติ คือการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการให้มีความรู้ ความพร้อม และสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนและบริการทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ การเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ การเข้าถึงข้อมูลความรู้ในการประกอบธุรกิจ และการพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเติบโตของ SME ทั้งในแง่ของการบริการโดยหน่วยงานภาครัฐ และการพัฒนาช่องทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แผนระดับที่ 2

2.1 **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** เป็นแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติมีทั้งสิ้น 23 แผนแม่บท ซึ่งจะมีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ SME คือ

ประเด็นที่ 8 ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ ประกอบด้วย 4 แผนย่อย ได้แก่

- (1) การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ
- (2) การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน
- (3) การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด
- (4) การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

อย่างไรก็ตาม นอกจากประเด็นที่ 8 ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับ SME แล้ว แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ SME เพิ่มเติมอีกด้วย ได้แก่

ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก ในประเด็นย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

ประเด็นที่ 23 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในประเด็นย่อย การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นที่ 20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ ในประเด็นการพัฒนาบริการประชาชน ความสอดคล้องระหว่างแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2564-2565 กับ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น คือการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการให้มีความรู้ ความพร้อม และสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนและบริการทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ การเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ การเข้าถึงข้อมูลความรู้ในการประกอบธุรกิจ และการพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเติบโตของ SME ทั้งในแง่ของการบริการโดยหน่วยงานภาครัฐ และการพัฒนาช่องทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 **แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565 จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการพัฒนาประเทศท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ความปกติใหม่ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก กำหนดประเด็นและแนวทางการพัฒนาที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในช่วงระยะ 2 ปีต่อจากนี้เพื่อให้สามารถรับมือและเตรียมความพร้อมในการเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ ฟื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย 4 ประเด็นการพัฒนา โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับ SME ได้แก่

- (1) การช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- (2) การพัฒนาทักษะแรงงานและการเรียนรู้
- (3) การปรับปรุงกฎหมายและส่งเสริมภาครัฐดิจิทัล

(4) การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม

ความสอดคล้องระหว่างแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2564-2565 กับ แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565 คือการมุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือ SME ที่ได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ ให้สามารถกลับมามีรายได้ มีโอกาสทางธุรกิจ ปรับธุรกิจให้สามารถอยู่รอดในสภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อม SME ให้มีองค์ความรู้ ทักษะ วิสัยทัศน์ ให้สามารถก้าวสู่การแข่งขันได้ทันทีที่สถานการณ์คลี่คลาย และการปรับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เกิดความสะดวกแก่ SME

2.3 แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2564-2565) แผนปฏิรูปประเทศเป็นแผนที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2564-2565) มีประเด็นเกี่ยวข้องกับ SME คือ

- (1) การออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือให้ SME สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะช่วงที่ขาดสภาพคล่องเนื่องจากสถานการณ์ Covid-19
- (2) การส่งเสริม SME ในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัล
- (3) การพัฒนาระบบนิเวศเพื่อรองรับผู้ประกอบการ startup
- (4) การเพิ่มสัดส่วนการซื้อสินค้าและบริการของ SME จากภาครัฐ
- (5) การพัฒนาระบบนิเวศของ SME ให้มีผู้ประกอบการที่สามารถแข่งขันได้ในระยะยาว

ความสอดคล้องระหว่างแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2564-2565 กับ แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2564-2565) คือการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการ โดยกำหนดให้มีอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ให้การส่งเสริม SME ให้นำเทคโนโลยี ดิจิทัล และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ การพัฒนาช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ การให้ความสำคัญกับความพร้อมของศูนย์บ่มเพาะเพื่อให้สามารถตอบสนองและรองรับความต้องการของ SME ได้อย่างเพียงพอ รวมถึงความพยายามในการปรับปรุงแก้ไข กฎ ฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจมากยิ่งขึ้น

2.4 แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) คือการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยแผนฯ ฉบับที่ 12 ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ SME คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย

- (1) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

(2) การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้า การลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตร และอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบัน เพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน

ความสอดคล้องระหว่างแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2564-2565 กับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) คือการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการให้มีความพร้อม ความเข้มแข็ง ในทุกมิติ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงความพยายามในการเสริมสร้างทักษะความรู้เชิงเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม การเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างวิสาหกิจ ตลอดจนการพัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจในทุกด้าน

3 แผนการส่งเสริม SME พ.ศ. 2564-2565

วิสัยทัศน์

“SME อยู่รอดผ่านพ้นจากวิกฤติ ปรับตัวพร้อมกลับสู่การแข่งขันภายใต้บริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ”

จากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้การใช้ชีวิตของคนในสังคมหรือผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการประกอบธุรกิจที่มีความยากลำบากมากขึ้น จากข้อจำกัดต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่ภาคธุรกิจต้องเปลี่ยนแปลงการประกอบธุรกิจไปตามพฤติกรรมของผู้บริโภค รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจเพื่อรองรับวิถีธุรกิจใหม่ที่จะเกิดขึ้นต่อไป ทำให้เกิดบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ (next normal)

แผนการส่งเสริม SME พ.ศ. 2564-2565 จึงมุ่งเน้นให้ SME สามารถประคองตัวให้อยู่รอดได้ภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย อันเป็นการเสริมสภาพคล่องในระยะสั้นแก่ธุรกิจ และเตรียมความพร้อมให้ธุรกิจพัฒนา ปรับตัวรองรับบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ พร้อมเข้าสู่การแข่งขันได้อย่างรวดเร็ว เมื่อสถานการณ์โควิด-19 ดีขึ้น ด้วยการยกระดับความรู้และทักษะในการประกอบธุรกิจ เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานธุรกิจด้วยเทคโนโลยีและดิจิทัล สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและบริการด้วยคุณภาพ มาตรฐาน และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนสร้างผู้ประกอบการใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจและเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต

พันธกิจ

- 1) ช่วยเหลือ SME ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ให้สามารถประคองตัว ฟื้นธุรกิจกลับมาได้
- 2) เสริมศักยภาพ SME ให้พร้อมรับบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ และพร้อมเข้าสู่การแข่งขันเมื่อสถานการณ์โควิด-19 คลี่คลาย
- 3) สร้างเสริมปัจจัยแวดล้อมให้อำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจในการเริ่มต้นและเติบโตได้

เป้าหมายและตัวชี้วัด

SME ไทยสามารถประคองธุรกิจให้อยู่รอดได้ในสภาวะวิกฤติ โดยยังคงไว้ซึ่งรายได้และการจ้างงาน และปรับตัวพร้อมเข้าสู่การแข่งขันในบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจเมื่อสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ ที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ประเทศ โดยวัดจาก

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35
2. อัตราการขยายตัวของการจ้างงานของ SME เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.8 ต่อปี

สรุปภาพรวมของแผนการส่งเสริม SME พ.ศ. 2564-2565

แนวทาง	ประเด็นการพัฒนา
การบรรเทาปัญหาและฟื้นฟูธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19	<ul style="list-style-type: none"> • เสริมสภาพคล่องให้ SME เพื่อประกอบธุรกิจให้อยู่รอดต่อไปได้ • สร้างโอกาสในการขายและการขยายตลาดของ SME • ปรับธุรกิจให้รองรับการเปลี่ยนแปลง • เสริมสร้างความรู้และทักษะอาชีพให้กับแรงงานที่ได้รับผลกระทบ
การสร้างความพร้อมให้ SME ในการเข้าสู่การแข่งขันในบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและธุรกิจ • พัฒนาสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และสร้างมูลค่าจากการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ • พัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจให้กับผู้ประกอบการ SME • พัฒนาทักษะแรงงานให้เป็นแรงขับเคลื่อนภาคธุรกิจที่มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ • ส่งเสริม SME ให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน • ส่งเสริม SME ให้แข่งขันได้ในระดับสากล • สร้างผู้ประกอบการใหม่ที่มีศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ
การปรับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เกิดความสะดวกในการประกอบธุรกิจ	<ul style="list-style-type: none"> • ปรับแก้กฎหมาย และวิธีปฏิบัติให้เอื้อและลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ • พัฒนฐานข้อมูล SME (SME big data) สำหรับใช้ในการกำหนดนโยบาย • มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูลและให้บริการ • พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาธุรกิจที่ SME สามารถเข้าถึงได้ตลอด • พัฒนาเครื่องมือในการประเมินศักยภาพ SME • พัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการเพื่อการพัฒนาธุรกิจ (BDSP) • พัฒนาปัจจัยแวดล้อมทางการเงินให้มีประสิทธิภาพ • พัฒนาปัจจัยแวดล้อมด้านการพัฒนานวัตกรรม

แนวทางที่ 1 การบรรเทาปัญหาและฟื้นฟูธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19

สถานการณ์โควิด-19 ได้สร้างผลกระทบอย่างมากต่อ SME ไทย ทำให้ส่วนหนึ่งต้องปิดกิจการ ขณะที่ SME ส่วนที่ยังดำเนินธุรกิจต่อไปได้ แต่มีรายได้ที่ลดลง ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ส่งผลให้มีการเลิกจ้างแรงงานหรือลดการจ้างงาน ดังนั้น ในช่วงเวลาที่สถานการณ์ยังไม่กลับสู่ภาวะปกติ SME จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเงิน ไม่ว่าจะเป็น การลดรายจ่าย การสร้างรายได้ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อให้ SME ยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้

เป้าหมาย : SME สามารถประคองตัวให้อยู่รอด ผ่านพ้นช่วงวิกฤติไปได้ โดยคาดว่ารายได้ของ SME และอัตราการลดลงของสินเชื่อโดยคุณภาพของ SME จะอยู่ในระดับเดียวกับปี 2562

ตัวชี้วัด : สัดส่วน NPL ของ SME ต่อสินเชื่อรวมของ SME ไม่เกินร้อยละ 6.2 ในปี 2565

ประเด็นที่ 1.1 เสริมสภาพคล่องให้ SME เพื่อประคองธุรกิจให้อยู่รอดต่อไปได้

แม้ว่า ปัจจุบัน สถานการณ์โควิด-19 จะดีขึ้นบ้างแล้วในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ยังจำเป็นต้องเฝ้าระวังสถานการณ์ในประเทศต่าง ๆ ทำให้การดำเนินธุรกิจยังไม่กลับสู่ภาวะปกติในทุกสาขาธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SME ในธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การประคองธุรกิจของ SME ที่ยังไม่ฟื้นตัวให้อยู่รอดได้ในขณะนี้ จำเป็นต้องมีเงินทุนหมุนเวียนในธุรกิจที่เพียงพอ ด้วยการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในต้นทุนที่ไม่สูงเกินไป รวมถึงการช่วยลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของ SME ให้ได้มากที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าว

- ส่งเสริมให้มีแหล่งเงินทุนในระดับพื้นฐาน สำหรับ SME ในกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก โดยขยายบทบาทของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับธุรกิจรายย่อยทั้งในส่วนภูมิภาคและในเมืองมากขึ้น ด้วยการ
 - จัดให้มีเงินทุนสนับสนุน/สินเชื่อสำหรับเหตุฉุกเฉินหรือวิกฤติทางธุรกิจของ SME กลุ่มรายย่อย (micro) และขนาดย่อม (small) ที่เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยใช้กลไกของหลักทรัพย์ทางสังคม (social collateral) มาประยุกต์ใช้ เช่น สมาชิกของกองทุนฯ ในแต่ละพื้นที่ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินทุนสนับสนุน/สินเชื่อซึ่งกันและกัน หรือรวมกันขอรับเงินทุนสนับสนุน/สินเชื่อเป็นกลุ่ม หากสมาชิกภายในกลุ่มรายใดไม่คืนเงินสมาชิกที่เหลือจะขอเงินทุนสนับสนุน/สินเชื่อไม่ได้ เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- ส่งเสริมให้กองทุนภาครัฐ เช่น กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐของกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับ SME กลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินได้ ด้วยการ

- กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมต่อสถานการณ์ และลดข้อจำกัดของสถาบันการเงิน
- จัดให้มีมาตรการช่วยเหลือ SME ที่ทันต่อสภาพปัญหา เช่น เงินทุนเพื่อชะลอการเกิดหนี้เสีย เงินทุนเพื่อการจ้างงาน เงินทุนปรับเปลี่ยนธุรกิจ เป็นต้น
- ยกเว้นดอกเบี้ยภาครัฐสำหรับ SME ที่มีอยู่ให้มีสถานะเป็นกองทุนนิติบุคคล มีการตรากฎหมายเฉพาะ และมีการบริหารจัดการโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

หน่วยงานหลัก : สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

- จัดให้มีกองทุนพิเศษให้สินเชื่อแก่ SME โดยกำหนดเงื่อนไขที่จูงใจให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นระบบ ด้วยการ
 - กำหนดคุณสมบัติให้ SME ที่จะขอสินเชื่อจะต้องแสดงหลักฐานการยื่นชำระภาษีของปีก่อนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา
 - นำข้อมูลรายได้จากการยื่นชำระภาษีเป็นฐานในการประเมินวงเงินสินเชื่อในสัดส่วนที่เหมาะสม

หน่วยงานหลัก : -

- ลดหรือชะลอค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของ SME เช่น
 - ยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐเรียกเก็บจากผู้ประกอบการ ทั้งในส่วนของการอนุมัติ การอนุญาต/การรับรอง การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้ง และการตรวจสอบ
 - ยกเว้นหรือลดค่าเช่าพื้นที่ ค่าสาธารณูปโภคที่เป็นต้นทุนในการทำธุรกิจ เช่น ค่าเช่าสถานที่ราชการเพื่อการพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าบริการใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

- สนับสนุนค่าจ้างแรงงานให้กับ SME ที่ยังได้รับผลกระทบรุนแรงจากสถานการณ์โควิด-19 โดยจัดให้มีเงินอุดหนุนหรือสินเชื่อแบบมีเงื่อนไข สำหรับ SME นำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน เพื่อประกอบธุรกิจให้อยู่ต่อได้ โดยมีความครอบคลุมทั้งในส่วนของการรักษาการจ้างงานเดิม และการจ้างแรงงานใหม่ เช่น การกำหนดเงื่อนไขในการรักษาระดับการจ้างงานขั้นต่ำในการขอรับเงินอุดหนุน หรือ การอุดหนุนเงินค่าจ้างให้แก่ SME โดยตรง

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 1.2 สร้างโอกาสในการขายและการขยายตลาดของ SME

จากสถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวและการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ รวมถึงตลาดในประเทศที่กำลังซบเซาลดลง และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสนับสนุน SME ให้เข้าถึงตลาดอื่นในประเทศ โดยเฉพาะตลาดแบบ B2G และ B2B รวมถึงปรับตัวสู่การจัดจำหน่ายรูปแบบใหม่ที่เน้นช่องทางออนไลน์ให้มากยิ่งขึ้น

- **ขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริม SME เข้าสู่การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ** (government procurement) **ให้เป็นรูปธรรม** เนื่องจากเป็นช่องทางการตลาดขนาดใหญ่ช่องทางหลักที่จะมีให้ SME ในช่วงเวลานี้ โดยเร่งส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการจาก SME ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และกระจายให้ครอบคลุม SME ทั้งในด้านจำนวน SME และด้านพื้นที่ โดยเฉพาะ SME ในพื้นที่ภูมิภาค
ทั้งนี้ ในการดำเนินงานข้างต้นให้มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นภาระแก่ SME ภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณาปรับแก้กฎระเบียบ วิธีปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยการ (1) กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่มีการจัดซื้อจัดจ้างกับ SME ชำระเงินให้ SME โดยเร็ว เช่น กำหนดให้จ่ายเงินไม่เกิน 30 วัน และ (2) อนุญาตให้ SME สามารถแบ่งชำระเงินที่เป็นหลักประกันสัญญาได้ เช่น กำหนดให้หน่วยงานจ้างหักเงินจากเงินที่จะจ่ายในแต่ละครั้งของงวดงานได้ เป็นต้น
นอกจากนั้น แนวทางการส่งเสริม SME เข้าสู่ตลาดจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญ คือ การกำหนดโจทย์ล่วงหน้า โดยเฉพาะด้านการป้องกันประเทศ ด้านการสาธารณสุข หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นการส่งเสริมการวิจัย หรือการพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับทราบความต้องการสินค้า/บริการในอนาคตของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นผู้ซื้อ ใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อม และพัฒนา ต่อยอดสินค้า/บริการที่มีอยู่เดิม ให้ตอบสนองความต้องการดังกล่าว รวมถึงสามารถวางแผนการผลิตสินค้า/บริการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **ส่งเสริม SME เข้าสู่การจัดซื้อจัดจ้างของภาคธุรกิจ** (corporate procurement) ด้วยการจูงใจ/ผลักดันให้ภาคเอกชน โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดใหญ่ ซื้อสินค้า/บริการจาก SME ที่อยู่ใน e-catalog ซึ่งเป็นการต่อยอดจากการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รวมถึงการยกระดับ SME ที่เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่าโลก (global value chain: GVC) เช่น การยกระดับจากการผลิตสินค้าขั้นต้นไปสู่การผลิตสินค้าขั้นกลางหรือสินค้าขั้นสุดท้าย หรือการยกระดับด้วยการย้ายห่วงโซ่ (เช่น เปลี่ยนจากการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไปสู่การผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน เป็นต้น) รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการผสมผสานภาคบริการเข้ากับภาคอุตสาหกรรม (servitization) เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันใน GVC

หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **ช่วยเหลือ SME ให้สามารถเข้าขายสินค้าทางออนไลน์ได้** โดยเฉพาะ SME ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ด้วยการเสริมสร้างความรู้ เพิ่มทักษะให้ SME เกี่ยวกับการทำการตลาดออนไลน์ รวมทั้งให้บริการจัดการการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ SME สามารถเข้าถึงและให้บริการแก่ผู้บริโภคในวงกว้าง

หน่วยงานหลัก : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 1.3 ปรับธุรกิจให้รองรับการเปลี่ยนแปลง

การช่วยเหลือ SME ให้สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ธุรกิจ หรือปรับทิศทางของการดำเนินธุรกิจ (pivot business model) เพื่อความอยู่รอด จากผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจ หรือเมื่อพบว่าสินค้าหรือบริการในรูปแบบเดิม ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดมากพอ เพื่อที่จะให้ธุรกิจสามารถเติบโตต่อไปได้ โดยไม่ต้องทำการลงทุนหรือใช้งบประมาณจำนวนมากในการดำเนินการปรับธุรกิจ โดยสนับสนุนที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ธุรกิจ หรือปรับทิศทางของการดำเนินธุรกิจ

- **เสริมสร้างทัศนคติและยกระดับองค์ความรู้แก่ SME ให้สามารถนำไปใช้ในการปรับทิศทางการดำเนินธุรกิจได้** เกิดความยืดหยุ่นในการประกอบการมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต การบริหารจัดการ และช่องทางการจัดจำหน่าย รวมถึงพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจให้มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าของสินค้า หรือยกระดับการให้บริการ อีกทั้งส่งเสริมให้เกิดการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ที่สามารถตอบโจทย์ทางธุรกิจและสามารถประยุกต์ใช้กับรูปแบบธุรกิจเดิมได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตอบสนองต่อโจทย์ของตลาดและผู้บริโภคในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 1.4 เสริมสร้างความรู้และทักษะอาชีพให้กับแรงงานที่ได้รับผลกระทบ

สถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้มีแรงงานจำนวนมากที่ถูกลดระยะเวลาการทำงาน หรือถูกเลิกจ้าง ซึ่งทำให้แรงงานมีรายได้ลดลง รวมถึงเกิดผู้ว่างงานจำนวนมาก จึงมีรายได้ไม่เพียงพอในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว จากความจำเป็นดังกล่าว แรงงานบางส่วนจึงผันตัวมาทำธุรกิจ ทั้งที่เป็นอาชีพแบบเต็มเวลาและอาชีพเสริม ซึ่งควรได้รับการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานในการทำธุรกิจ และเสริมทักษะเฉพาะด้านสำหรับแต่ละอาชีพ นอกจากนี้ ควรต้องเสริมความรู้หรือทักษะใหม่แก่แรงงานกลุ่มนี้ เพื่อประโยชน์ในการกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานอีกครั้งเมื่อสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ

- เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นในการประกอบธุรกิจ และส่งเสริมการฝึกอาชีพ เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพแก่แรงงานที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง เพื่อการเริ่มต้นอาชีพได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เป็นการลดความเสี่ยงในการล้มเหลวทางธุรกิจ

หน่วยงานหลัก : ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- เสริมทักษะใหม่แก่แรงงานที่ได้รับผลกระทบ ทั้งที่ถูกเลิกจ้างและลดระยะเวลาการทำงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพ พร้อมกลับเข้าสู่ตลาดแรงงาน

หน่วยงานหลัก : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

แนวทางที่ 2 การสร้างความพร้อมให้ SME ในการเข้าสู่การแข่งขันในบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ

แม้ว่า ในอนาคตต่อไป สถานการณ์โควิด-19 จะคลี่คลายลง แต่วิถีการดำเนินธุรกิจ จะเปลี่ยนแปลงไปสู่บริบทใหม่ทางเศรษฐกิจที่ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป มีทั้งความผันผวน (volatility) ความไม่แน่นอน (uncertainty) ความซับซ้อน (complexity) และความคลุมเครือ (ambiguity) ดังนั้น SME จำเป็นต้องปรับตัวรองรับการแข่งขันในบริบทใหม่ที่เกิดขึ้น ด้วยการเตรียมความพร้อมแก่ SME ทั้งในด้านความรู้และทักษะในการประกอบธุรกิจ ด้านการนำเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินการ ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการที่สร้างมูลค่าและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป รวมถึงการสร้างผู้ประกอบการใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อให้ SME ไทยสามารถแข่งขันได้ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับสากล

เป้าหมาย: SME สามารถปรับตัว พร้อมเข้าสู่การแข่งขันในบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยคาดว่าผลิตภาพแรงงาน การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการส่งออก จะเพิ่มขึ้นจนอยู่ในระดับเดียวกับปี 2562

- ตัวชี้วัด:**
- 1) ผลิตภาพแรงงาน SME ไม่น้อยกว่า 500,000 บาทต่อคนต่อปี
 - 2) สินเชื่อ SME ต่อสินเชื่อรวม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 23
 - 3) มูลค่าการส่งออกของ SME ต่อมูลค่าการส่งออกรวม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 13.5

ประเด็นที่ 2.1 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและธุรกิจ

จากปัจจัยทางการแข่งขันทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งคุณภาพ ต้นทุน ความเร็ว รวมถึงความต้องการที่หลากหลายของลูกค้าหรือผู้บริโภค ผลักดันให้ภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับสภาวะดังกล่าว ดังนั้น SME ควรได้รับความช่วยเหลือในการปรับกระบวนการทำงานของธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ด้วยการส่งเสริมให้ SME สามารถเข้าใจ เข้าถึง และนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้ในการดำเนินธุรกิจได้อย่างเหมาะสม (technology & digital transformation) มุ่งพัฒนาธุรกิจสู่การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ (lean enterprise)

- ส่งเสริม SME ให้เข้าถึงข้อมูลด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลเพื่อใช้ในการพัฒนาธุรกิจ ด้วยการจัดทำข้อมูลด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลที่เหมาะสมกับ SME แต่ละสาขาธุรกิจหรือแต่ละระดับการเติบโต รวมทั้งเผยแพร่ตัวอย่างความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลของ SME เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับ SME ในวงกว้าง

หน่วยงานหลัก : กรมโรงงานอุตสาหกรรม

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

- สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการให้ความรู้แก่ SME ถึงประโยชน์และการนำเทคโนโลยีและดิจิทัล มาใช้ รวมถึงความปลอดภัยด้านไซเบอร์ (cyber security) ตลอดจน การจัดทำรายชื่อผู้ให้บริการ เพื่อการพัฒนาธุรกิจ (business development service provider: BDSP) ในด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลในแต่ละด้าน เพื่อให้ SME สามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสาขาธุรกิจและความต้องการ อีกทั้ง การสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่ SME ในรูปแบบการให้วงเงิน เช่น คุปอง หรือ E-wallet เป็นต้น เพื่อใช้บริการจาก BDSP ด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล และเพื่อเป็นทุนในการปรับเปลี่ยนนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้ในธุรกิจ รวมถึงการได้รับคำปรึกษาแนะนำจากที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้เป็นไปอย่าง เป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 2.2 พัฒนาสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และสร้างมูลค่าจากการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และ ความคิดสร้างสรรค์

SME เห็นถึงประโยชน์ของการพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างมูลค่าให้แก่สินค้าและบริการ แต่ด้วยเหตุจากความยุ่งยากของกระบวนการ เทคโนโลยี เอกสาร เวลา และค่าใช้จ่าย ทำให้ SME ส่วนใหญ่จึงยังเข้าไม่ถึงคุณภาพมาตรฐานนอกจากนั้น การที่สินค้าและบริการ SME มีความคล้ายคลึงกัน ทำให้ไม่สามารถสร้างความแตกต่างจากผู้ประกอบการรายอื่นได้ จึงควรนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และ ความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ เพื่อเพิ่มรายได้ให้ธุรกิจ สร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง สร้างความได้เปรียบและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้อีกทางหนึ่งด้วย

- ส่งเสริม SME ให้เข้าถึงบริการในการพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน ด้วยการส่งเสริมให้ SME ใช้บริการผ่านระบบผู้ให้บริการทางธุรกิจ (Business Development Service Provider : BDSP) ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ SME สามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสาขาธุรกิจและความต้องการ รวมถึงการสนับสนุนการสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่ SME ในรูปแบบการให้วงเงิน เช่น คุปอง หรือ E-wallet เป็นต้น เพื่อใช้บริการจาก BDSP ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน และเพื่อเป็นทุนในการพัฒนาสินค้าบริการให้มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐาน

หน่วยงานหลัก : กรมการแพทย์แผนไทย

กรมการท่องเที่ยว

กรมทรัพย์สินทางปัญญา

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

กรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมสหกรณ์

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- ส่งเสริม SME ให้สามารถนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และ ความคิดสร้างสรรค์ มาใช้ในการสร้างมูลค่าแก่สินค้าและบริการ ด้วยการพัฒนาองค์ความรู้หรือทักษะแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงพนักงาน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น นักออกแบบ เป็นต้น ส่งเสริมการเข้าถึง BDSP ในด้านที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานหลัก : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 2.3 พัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจให้กับผู้ประกอบการ SME

การส่งเสริมให้เจ้าของธุรกิจหรือผู้บริหารของธุรกิจ SME มีความรู้ทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจที่เพียงพอเป็นเรื่องที่สำคัญและมีผลโดยตรงต่อความอยู่รอดของธุรกิจ อย่างไรก็ตาม SME ส่วนใหญ่มักมีความรู้หรือทักษะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะด้านการผลิต/การบริการ ดังนั้น เจ้าของธุรกิจหรือผู้บริหารธุรกิจ SME ควรต้องมีความรู้และความเข้าใจในหลากหลายด้าน เพื่อสามารถใช้ความรู้ในแต่ละด้านมาใช้ตัดสินใจนำธุรกิจไปในทิศทางที่วางแผนไว้ รวมถึงการที่ปัจจัยแวดล้อมจากภายนอกที่ก่อให้เกิดวิกฤติต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ วิกฤติเศรษฐกิจ เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อการค้าดำเนินธุรกิจเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีการบริหารความต่อเนื่อง (business continuity plan: BCP) เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการต่อไปได้ในช่วงวิกฤติ นอกจากนั้น ด้วยเหตุที่ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจมีความหลากหลาย ทั้งด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านกฎหมาย เป็นต้น ผู้ประกอบการ SME จึงจำเป็นต้องมีที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาช่วยอีกทางหนึ่ง

- เสริมสร้างความรู้และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจให้กับผู้ประกอบการ SME ในแบบที่เน้นการปฏิบัติจริง หรือการได้รับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์หรือนักธุรกิจรายอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ

หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมการเกษตร (วิสาหกิจชุมชน)

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (ภาคบริการ)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (สหกรณ์)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (ภาคผลิต)

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- ส่งเสริม SME ให้เข้าถึงบริการเพื่อการพัฒนาธุรกิจ ด้วยการจัดทำรายชื่อ BDSP ในแต่ละด้าน เพื่อให้ SME สามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสาขาธุรกิจและความต้องการ รวมถึงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่ SME ในรูปแบบการให้วงเงิน เช่น คุปอง หรือ E-wallet เป็นต้น เพื่อใช้บริการจาก BDSP

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- ส่งเสริม SME ให้ดำเนินธุรกิจอย่างมีธรรมาภิบาล ด้วยการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล รับรองมาตรฐานธรรมาภิบาลธุรกิจ อบรมนิติบุคคลให้มีธรรมาภิบาล รวมถึงการดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ SME มีหลักในการบริหารจัดการและดำเนินธุรกิจที่ดี

หน่วยงานหลัก : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ประเด็นที่ 2.4 พัฒนาทักษะแรงงานให้เป็นแรงขับเคลื่อนภาคธุรกิจที่มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

การที่ทักษะของแรงงานซึ่งอยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบันก้าวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น อีกทั้ง ทักษะของแรงงานใหม่ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ (skills mismatch) ทำให้ภาคธุรกิจต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาฝึกฝนทักษะที่จำเป็นแก่แรงงานเอง ซึ่งเป็นภาระแก่ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะ SME ดังนั้น แรงงานจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ขณะที่กลุ่มนักศึกษาหรือแรงงานจบใหม่ควรพัฒนาฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต อันเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของแรงงานและเพิ่มผลผลิตภาพแรงงานของประเทศ

- พัฒนาทักษะแรงงานในสถานประกอบการ SME ด้วยการให้สิทธิประโยชน์แก่ SME เพื่อจูงใจให้เกิดการพัฒนาแรงงาน รวมถึงการจัดให้มีการพัฒนาระดับทักษะแรงงาน (upskill) เพื่อรองรับการปรับองค์กรสู่การเติบโตในอนาคต รวมถึงการเรียนรู้ทักษะใหม่ที่จำเป็นต่อการทำงาน (reskill) ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ

หน่วยงานหลัก : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

- **เตรียมความพร้อมให้นักศึกษาจบใหม่** ให้มีทัศนคติ ความรู้และทักษะที่จำเป็น พร้อมก้าวสู่การทำงาน และสร้างโอกาสแก่นักศึกษาในการเรียนรู้ ฝึกทักษะ เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต ด้วยการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ให้สามารถสร้างทักษะที่จำเป็นในอนาคต (skill future) และตอบโจทย์ความต้องการของภาคธุรกิจ รวมถึงการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะกับภาคธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงานหลัก : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

ประเด็นที่ 2.5 ส่งเสริม SME ให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน

เงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการประกอบธุรกิจ ทั้งธุรกิจในระยะเริ่มต้น ระยะเติบโต ระยะขยายธุรกิจ หรือระยะธุรกิจถดถอย ซึ่งที่ผ่านมา SME ไทยส่วนใหญ่ยังประสบปัญหากับการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมาโดยตลอด ซึ่งเป็นผลมาจากทั้งด้าน SME ที่ยังขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์ของสถาบันการเงิน และด้านของสถาบันการเงินที่มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะประเมินความสามารถที่แท้จริงของภาคธุรกิจ ทำให้ต้องจำกัดความเสี่ยง ด้วยการไม่อนุมัติสินเชื่อ การให้วงเงินสินเชื่อที่ต่ำกว่าที่ภาคธุรกิจต้องการ หรือการเรียกดอกเบี้ยในอัตราสูง เป็นต้น

- **เร่งสร้างความรู้พื้นฐานทางการเงิน (financial literacy)** โดยเฉพาะในกลุ่ม SME ฐานรากให้มีความรู้ด้านการเงินในระดับที่เพียงพอสำหรับใช้วางแผนและตัดสินใจด้านการเงินได้อย่างเหมาะสม ลดความเสี่ยงในการตัดสินใจทางการเงินผิดพลาดหรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ไม่ตรงกับสถานการณ์ของธุรกิจ เช่น การบริหารจัดการรายรับ/รายจ่ายทางธุรกิจและส่วนตัวอย่างเหมาะสม การจัดทำบัญชีอย่างง่าย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทสินเชื่อ (สินเชื่อธุรกิจ/สินเชื่อส่วนบุคคล) เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

- **สร้างความเข้าใจและความรู้ให้ SME ในเรื่องเกณฑ์ของสถาบันการเงิน** เพื่อช่วย SME ทราบถึงประโยชน์และความสำคัญในการมีหลักฐาน/เอกสารที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวทางการเงินที่ผ่านมา เช่น การจัดทำบัญชี การเดินบัญชีธนาคาร เนื่องจากจะทำให้สถาบันการเงินสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของธุรกิจ และศักยภาพในการชำระเงินคืนได้

หน่วยงานหลัก : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ธนาคารแห่งประเทศไทย
บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

- สร้างความรู้และส่งเสริมให้ SME ใช้ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (digital payment) เนื่องจากระบบการเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์มีต้นทุนต่ำกว่าการใช้เงินสด รวมทั้งจะทำให้ SME มีข้อมูลในเรื่องเงินสดหมุนเวียนในธุรกิจที่เป็นรูปธรรม ใช้ในการบริหารธุรกิจได้ดีกว่า รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ในอนาคต

หน่วยงานหลัก : ธนาคารแห่งประเทศไทย

- ส่งเสริมให้ SME รับรู้และใช้ประโยชน์จากช่องทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือในการเติมทุนให้ SME ในแต่ละกลุ่ม ได้แก่
 - (1) การระดมทุนสาธารณะ (crowdfunding)
 - (2) การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อบุคคลในวงจำกัด (private placement)
 - (3) การระดมทุนในตลาดทุน
 - (4) การให้บริการสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคล (peer-to-peer lending)

หน่วยงานหลัก : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ประเด็นที่ 2.6 ส่งเสริม SME ให้แข่งขันได้ในระดับสากล

แม้ว่าสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้ประเทศไทยกลับมาให้ความสำคัญกับตลาดในประเทศมากขึ้น โดยมีความพยายามที่จะลดการพึ่งพาตลาดต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ตลาดในประเทศของไทยมีข้อจำกัดทั้งจำนวนประชากร และกำลังซื้อ ทำให้ตลาดต่างประเทศยังคงมีความสำคัญ แต่ SME ส่วนใหญ่ไม่ได้พึ่งพิงตลาดส่งออกมากนัก นอกจากนี้ แม้ว่าการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศจากภาคธุรกิจของไทยจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ยังเป็นการลงทุนของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งการที่ SME ไทยมีการค้าหรือการลงทุนในต่างประเทศน้อยนั้น มาจากศักยภาพของ SME ในระดับสากลยังมีอยู่อย่างจำกัด สินค้า/บริการยังเป็นสินค้าพื้นฐานที่ไม่มีนวัตกรรม สร้างมูลค่าเพิ่มได้ไม่มากนัก อีกทั้งสินค้าที่ถึงแม้เป็นสินค้าคุณภาพแต่ยังไม่มีการรับรองมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล จึงจำเป็นต้องเร่งสร้างศักยภาพ SME ไทยให้ก้าวสู่ความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

- เสริมสร้างความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นในการทำธุรกิจระหว่างประเทศให้ SME เพื่อเตรียมความพร้อมแก่ SME ในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพตลาดและความต้องการ พฤติกรรมผู้บริโภค มาตรฐานสินค้า กฎหมาย การทำธุรกรรมทางการเงิน การติดต่อเจรจาการค้า อัตราแลกเปลี่ยน ความเสี่ยง เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- สนับสนุน SME ในการยกระดับมาตรฐานการผลิต รวมถึงการพัฒนาสินค้า/บริการ ให้ได้มาตรฐานสากล ด้วยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี หรือการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในพัฒนาสินค้า/บริการ ค่าใช้จ่ายในการยกระดับกระบวนการผลิต ค่าตรวจสอบ วิเคราะห์เพื่อการขอรับรองมาตรฐาน เป็นต้น รวมถึงการให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนการพัฒนาทัศนคติ องค์กรความรู้ และทักษะแก่พนักงานของ SME ให้สามารถ ปฏิบัติงานได้เป็นไปตามมาตรฐาน

หน่วยงานหลัก : กรมวิทยาศาสตร์บริการ

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

- สนับสนุนให้ SME มีการขยายตลาดหรือขยายการลงทุนไปยังต่างประเทศ ด้วยกิจกรรม ให้คำปรึกษา การเจรจาหาคู่ทางการค้า การจับคู่ทางธุรกิจ การเข้าร่วมงานแสดงสินค้า รวมถึงการขยายบทบาทโครงการ SMEs Pro-active กองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- ส่งเสริมการใช้สิทธิประโยชน์ทางการค้า ด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางการค้าที่ประเทศไทยได้ทำความตกลงไว้กับประเทศต่าง ๆ รวมถึง การให้คำปรึกษา แนะนำหรือเข้าถึงบริการเพื่อช่วยให้ SME ที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางการค้าได้อย่างสูงสุด

หน่วยงานหลัก : กรมการค้าต่างประเทศ

- ช่วยให้ SME เข้าถึงแหล่งเงินทุนและการป้องกันความเสี่ยงในการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศ

หน่วยงานหลัก : ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ประเด็นที่ 2.7 สร้างผู้ประกอบการใหม่ที่มีศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

การสร้างสังคมผู้ประกอบการที่เข้มแข็งคือการสร้างผู้ประกอบการใหม่ที่มีศักยภาพ ต้องเริ่มตั้งแต่ การปูพื้นฐานให้กับเยาวชนและคนรุ่นใหม่เพื่อให้มีแนวคิดและความเข้าใจในเรื่องการสร้างธุรกิจ รวมทั้งสนับสนุนผู้ที่มีความคิดริเริ่มใหม่ที่มีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ให้สามารถพัฒนา แนวคิดไปสู่การสร้างเป็นธุรกิจที่มั่นคงได้ โดยภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการลดความเสี่ยง ให้ผู้ประกอบการใหม่สามารถล้มได้-ลุกเร็ว (fail fast and fail cheap) เพื่อให้เยาวชนและผู้ ที่สนใจจะประกอบธุรกิจสามารถเรียนรู้และก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพได้ต่อไป

- **ปลูกฝังแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการให้กับเยาวชน คนรุ่นใหม่** ด้วยการเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนให้สามารถสร้างมุมมองด้านการประกอบธุรกิจให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา ในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่าง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลและธุรกิจรูปแบบใหม่ในอนาคต รวมทั้งการมีกิจกรรมที่เป็นการเปิดโอกาสในการทดลองสร้างและพัฒนาธุรกิจเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จริงให้กับนักเรียนนักศึกษา และการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาจบใหม่ ในการเริ่มธุรกิจใหม่

หน่วยงานหลัก : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- **บ่มเพาะผู้ประกอบการรายใหม่** ด้วยการสนับสนุนผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้สามารถนำแนวคิดพัฒนามาสู่ธุรกิจได้จริงผ่านการให้ความรู้ การชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการรายใหม่มีความพร้อมที่จะเริ่มธุรกิจได้จริง ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยลดอัตราความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจในช่วงแรกเริ่มของการจัดตั้งธุรกิจ พร้อมกับการเร่งให้วิสาหกิจเติบโตได้อย่างมั่นคง

หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **เชื่อมโยงแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมกับธุรกิจในระยะเริ่มต้น** ด้วยการช่วยให้ผู้ประกอบการรายใหม่ได้มีโอกาสในการนำเสนอธุรกิจให้กับแหล่งเงินทุนทางเลือก เช่น นักลงทุนอิสระ (angel investor) กองทุนร่วมทุน (venture capital) หรือกองทุนจากสมาคมศิษย์เก่าของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจในระยะเริ่มต้น ประเภทสตาร์ทอัพ ที่มีความเสี่ยงสูงแต่รายที่ประสบความสำเร็จก็สามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีให้กับนักลงทุน

หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

แนวทางที่ 3 การปรับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เกิดความสะดวกแก่ SME

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอยู่รอดและเติบโตของธุรกิจ อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมดังกล่าวของประเทศยังไม่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะ SME อันเกิดจาก กฎหมาย กฎระเบียบและวิธีปฏิบัติที่ไม่ทันต่อสถานการณ์ธุรกิจในปัจจุบัน ซ้ำซ้อน และมีขั้นตอน มาก เป็นภาระแก่ SME ทั้งในด้านเอกสารและด้านเวลาที่ใช้ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ อีกส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ระบบบริการ SME หรือการให้ความช่วยเหลือ SME ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร SME ที่ต้องการการพัฒนาจึงจำเป็นต้องรอโครงการภาครัฐ เพียงอย่างเดียว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเร่งปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ให้ทันสมัย สามารถสร้างโอกาสและสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจในทุกระดับ ทุกกลุ่มสาขา และทุกพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย: สภาพแวดล้อมทางธุรกิจได้รับการปรับแก้ให้เอื้อต่อการประกอบการ ไม่ก่อให้เกิด ภาระที่เกินจำเป็นแก่ SME ทั้งในด้านเอกสาร เวลา ค่าใช้จ่าย และอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด: ภาคธุรกิจได้รับประโยชน์จากการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบริการ ของภาครัฐ

ประเด็นที่ 3.1 ปรับแก้กฎหมาย และวิธีปฏิบัติให้เอื้อและลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ

การทบทวนกฎหมายให้เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์การดำเนินธุรกิจ ครอบคลุม SME ทุกภาคส่วน และมีวิธีปฏิบัติที่สนับสนุนให้ SME ดำเนินธุรกิจได้อย่างคล่องตัว เพื่อไม่ให้ เป็น ภาระแก่ผู้ประกอบการ ลดความได้เปรียบเสียเปรียบในการดำเนินธุรกิจ และสร้างความเป็น ธรรมในการแข่งขัน

- **ให้มีเวทีในการบริหารจัดการปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของ SME อย่างทันทั่วถึง (SME policy platform)** ด้วยการเปิดพื้นที่ในการรับฟังข้อมูลจาก SME เพื่อหาแนวทาง ร่วมกันในการลดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจแก่ SME

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **ปรับแก้กฎหมายและวิธีปฏิบัติให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ** ด้วยการศึกษากฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ที่เป็นอุปสรรค รวมถึงเพื่อให้มีการเสนอกฎหมายใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนปรับวิธีปฏิบัติของภาครัฐให้ลดขั้นตอน ลดความซ้ำซ้อนต่าง ๆ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการปฏิบัติงาน

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **ศึกษาทบทวนนโยบายด้านภาษีให้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการพัฒนา SME** โดยเฉพาะ ประเด็นความยุ่งยากซับซ้อน ทักษะคติในการเสียภาษีของผู้ประกอบการ (mindset) และ

การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี (tax incentive) ที่มุ่งเน้นการกระตุ้นให้ SME พัฒนาธุรกิจอย่างแท้จริง มากกว่าการมุ่งเน้นลดค่าใช้จ่ายทางภาษี

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 3.2 พัฒนารฐานข้อมูล SME (SME big data) สำหรับใช้ในการกำหนดนโยบาย

ในการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนการส่งเสริม SME ให้มีความถูกต้องแม่นยำจำเป็นต้องมีข้อมูลเชิงลึกของ SME อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ SME มีอยู่กระจัดกระจายตามหลายหน่วยงาน ยังไม่มีการบูรณาการกันอย่างเป็นรูปธรรม จึงควรพัฒนาระบบงานการจัดการข้อมูล SME ให้เชื่อมโยงเป็นแหล่งเดียว เพื่อจัดการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผน กำหนดนโยบายการส่งเสริม SME และจัดทำโครงการส่งเสริม SME ที่ทันต่อสถานการณ์ ตรงกับความต้องการของ SME และเหมาะสมกับระดับศักยภาพของ SME อย่างแท้จริง รวมถึงสามารถกำหนด SME กลุ่มเป้าหมายเพื่อต่อยอดและส่งเสริมการพัฒนาในแต่ละด้าน อีกทั้ง ช่วยลดความซ้ำซ้อน เกิดความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณการส่งเสริม SME ส่งผลต่อการยกระดับ SME ไทยให้เติบโตและมีศักยภาพ สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

- มีศูนย์กลางข้อมูล SME ที่ขึ้นทะเบียนเข้าร่วมโครงการหรือขอรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือการขึ้นทะเบียน ณ จุดเดียว รวมถึงการมี 1ID 1SME เพื่อให้ภาครัฐมีข้อมูล SME ที่สามารถใช้ในการติดตามผลการขอรับความช่วยเหลือหรือการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ และต่อยอดข้อมูลสู่การพัฒนาการส่งเสริม SME ต่อไปในอนาคต

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- เชื่อมโยงข้อมูลด้าน SME ของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลกลางด้าน SME โดยข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลด้านภาษีและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ข้อมูลด้านแรงงาน ข้อมูลด้านการใช้สาธารณูปโภค รวมทั้ง จำเป็นต้องมีข้อมูลของ SME แต่ละกลุ่มที่ชัดเจน เช่นผู้ประกอบการใหม่ ผู้ส่งออก วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรม เป็นต้น เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 3.3 มีศูนย์กลางในการให้ข้อมูลและบริการ

ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ แต่ด้วยบริบทของการส่งเสริมและพัฒนา SME ของประเทศไทยที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทำให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนา SME กระจายอยู่ในแต่ละหน่วยงานและในรูปแบบที่หลากหลาย ทำให้ SME ต้องใช้เวลาในการค้นหา จึงจำเป็นต้องมีศูนย์กลางด้านข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสื่อสารและนำเสนอให้ SME สามารถเข้าถึงได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

- **พัฒนาศูนย์บริการ SME (SME one-stop service center)** ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการ SME ด้วยการให้บริการคำปรึกษาแนะนำเบื้องต้น หรือส่งต่อ SME ไปยังโครงการที่เหมาะสมกับ SME ได้ตรงตามสภาพปัญหา ติดตามผลการแก้ไขปัญหาของ SME
- หน่วยงานหลัก* : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **พัฒนาเว็บไซต์กลางในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ SME (SME web portal)** รวมทั้งการพัฒนาช่องทางการสื่อสารทางออนไลน์กับ SME โดยให้มีการเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเริ่มต้นและพัฒนาธุรกิจ ได้แก่ วิธีการจดทะเบียนธุรกิจประเภทต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การขอใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ บริการของภาครัฐ โครงการความช่วยเหลือ SME ของทุกหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค หรือข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจ

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **รวบรวมหรือจัดทำข้อมูลเชิงวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการตลาดให้กับ SME (market intelligence)** เผยแพร่ให้ SME แต่ละสาขาธุรกิจได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ เช่น ข้อมูลตลาดต่างประเทศ ข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภค ข้อมูลเทคโนโลยีสมัยใหม่ ข้อมูลแนวโน้มระดับโลก (mega trend) เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 3.4 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาธุรกิจที่ SME สามารถเข้าถึงได้ตลอด

การพัฒนาองค์ความรู้ของ SME ผ่านโครงการของภาครัฐส่วนใหญ่เน้นการอบรม ซึ่งมี SME ที่ยังเข้าไม่ถึงและเสียโอกาสในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นด้วยความไม่สะดวกเข้าร่วมในช่วงเวลาที่มีการจัดอบรม หรือ การจัดอบรมไม่ได้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางออนไลน์ที่อำนวยความสะดวกให้ SME สามารถเลือกเรียนได้ตามหัวข้อที่ต้องการ และเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา

- **พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทางออนไลน์** เพื่อให้ SME สะดวกในการเข้าถึง เพื่อเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยการจัดทำชุดองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับ SME แต่ละขนาด แต่ละระดับ การเติบโต และแต่ละสาขาธุรกิจ รวมถึงมีกระบวนการในการประเมินระดับความรู้ของ SME เพื่อแนะนำหลักสูตรที่เหมาะสมแก่ SME ได้

หน่วยงานหลัก : สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 3.5 พัฒนาเครื่องมือในการประเมินศักยภาพ SME

การส่งเสริม SME ที่มีประสิทธิภาพควรทราบถึงศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อนของ SME แต่ละราย เพื่อให้ความช่วยเหลือที่ตรงกับสภาพปัญหา หรือให้การส่งเสริมที่เหมาะสมกับระดับศักยภาพ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงระดับความก้าวหน้าของ SME ไทยโดยรวมได้อีกด้วย ซึ่งการดำเนินการ

ดังกล่าวจำเป็นต้องทราบถึงข้อมูลที่สำคัญ รวมถึงมีเครื่องมือที่เหมาะสมในการวัดระดับความสามารถของ SME ในด้านต่าง ๆ

- **พัฒนาเครื่องมือในการประเมินศักยภาพ SME** เพื่อให้มีเครื่องมือในการวัดระดับความสามารถของ SME ในด้านต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงกับปัญหาของ SME แล้ว ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการคัดเลือก SME เข้าร่วมโครงการได้ตรงตามระดับศักยภาพที่กำหนด รวมทั้งสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงระดับความก้าวหน้าของ SME ไทยในภาพรวม นอกจากนั้น ยังใช้เป็นเครื่องมือสำหรับสถาบันการเงินและกองทุนภาครัฐในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ SME โดยเครื่องมือในการประเมินศักยภาพ SME ควรประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ส่วนของ SME ที่ใช้ประเมินตนเองได้ (self assessment) (2) ระบบสำหรับการประเมินศักยภาพ SME ซึ่งได้มีการกำหนดปัจจัยหลัก ปัจจัยย่อย เกณฑ์การให้คะแนน การกำหนดน้ำหนักของข้อมูลต่าง ๆ และ (3) ผู้เชี่ยวชาญประเมินในเชิงลึกให้กับ SME

หน่วยงานหลัก : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 3.6 พัฒนาประสิทธิภาพการให้ผู้ให้บริการเพื่อการพัฒนาธุรกิจ (BDSP)

แม้ว่า ภาครัฐได้ดำเนินการให้บริการเพื่อการพัฒนาธุรกิจแก่ SME แต่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของ SME และมีข้อจำกัดหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึง การพัฒนาแบบรวมหรือจำนวนมาก (mass) หรือความเชี่ยวชาญของบุคลากรที่มาพัฒนา SME เป็นต้น ดังนั้น การมีผู้ให้บริการเพื่อการพัฒนาธุรกิจ (BDSP) ทั้งที่เป็นองค์กร เช่น ศูนย์บ่มเพาะ ศูนย์วิเคราะห์ทดสอบ เป็นต้น และบุคคล เช่น ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ที่ SME สามารถเลือกใช้บริการได้ตามความต้องการ และให้บริการแก่ SME ในรูปแบบที่เฉพาะตัวได้ (tailor-made) เพื่อช่วย SME ในการพัฒนาธุรกิจให้เติบโตต่อไปได้ เป็นอีกกลไกหนึ่งที่สำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนา SME นอกเหนือจากบริการที่จัดโดยหน่วยงานภาครัฐ

- **มีศูนย์รวมในการขึ้นทะเบียน BDSP ของทั้งประเทศ** เผยแพร่ให้ SME เข้าถึงและเลือกใช้ได้ตามความต้องการของ SME แต่ละราย ที่ประกอบไปด้วยข้อมูล BDSP ตามความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการตลาด ด้านบัญชี ด้านกฎหมาย เป็นต้น ที่เป็นไปตามเกณฑ์ในการคัดกรองเพื่อให้ได้ BDSP ที่มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงระบบการติดตามการให้บริการและการประเมินคุณภาพการให้บริการ

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **พัฒนาความสามารถในการให้บริการของ BDSP** ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการรวมกลุ่มของ BDSP หรือการสร้างเครือข่ายหรือการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนาการให้บริการของ BDSP

หน่วยงานหลัก : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นที่ 3.7 พัฒนาปัจจัยแวดล้อมทางการเงินให้มีประสิทธิภาพ

การเข้าถึงแหล่งเงินทุนมีความสำคัญอย่างมากกับ SME การมีปัจจัยแวดล้อมทางการเงินที่เอื้อให้ SME ในทุกระดับทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้จึงมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการพัฒนา SME ของประเทศ

- จัดให้มีสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำสำหรับธุรกิจรายย่อย เพื่อสนับสนุนให้ SME รายย่อยมีแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม ลดการใช้สินเชื่อระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง

หน่วยงานหลัก : ธนาคารแห่งประเทศไทย

บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

- ขยายบทบาทการค้าประกันสินเชื่อ เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SME ด้วยการขยาย/เพิ่มเติมรูปแบบการค้าประกันผ่านสถาบันการเงิน เป็น SME ติดต่อขอค้าประกันกับบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) โดยตรง

หน่วยงานหลัก : ธนาคารแห่งประเทศไทย

บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

- ระบบการประเมินสินทรัพย์ที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ค้ำประกันแบบดั้งเดิม เพื่อช่วยให้ SME ที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันในการขอสินเชื่อมีโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น โดยการพัฒนา ระบบการประเมินมูลค่าสินทรัพย์ที่จำเป็นต้องเร่งผลักดันให้เกิดขึ้น ได้แก่ การประเมินเทคโนโลยีทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งในส่วนของหลักเกณฑ์การประเมิน ผู้ประเมินราคา และตลาดรอง (ตลาดซื้อขายสินทรัพย์) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้านสินเชื่อ

หน่วยงานหลัก : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

- สนับสนุนการให้เกิดการระดมทุนผ่านช่องทางที่เหมาะสมกับการเติบโตของธุรกิจ ทั้งตลาดแรก (primary market) และตลาดรอง (secondary market) เพื่อให้ SME มีแหล่งการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เหมาะสม เช่น กระดานซื้อขายหลักทรัพย์ SME และ Startup การสร้างแพลตฟอร์มสำหรับการเตรียมความพร้อมให้แก่ SME และพัฒนาให้ SME ได้ระดมทุนผ่านช่องทางที่เหมาะสม เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

- สร้างเครื่องมือสำหรับเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ SME ในห่วงโซ่ธุรกิจ (supply chain financing) โดยมุ่งเน้นกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ข้อมูล เช่น การให้กู้ยืมของผู้ประกอบการรายใหญ่กับ SME ที่เป็นคู่ค้า โดยพิจารณาจากข้อมูล

การซื้อขายระหว่างกันบนระบบ ERP การให้สินเชื่อโดยใช้ใบแจ้งหนี้เป็นหลักประกันผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-factoring platform) ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการขอสินเชื่อจากใบแจ้งหนี้ซ้ำซ้อน และลดปัญหาการใช้ใบแจ้งหนี้ปลอม เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : ธนาคารแห่งประเทศไทย

บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

- สนับสนุนให้เกิดการร่วมลงทุน (venture capital) กับผู้ประกอบการ SME ในวงกว้าง โดยส่งเสริมการขยายขอบเขตการให้บริการของกองทุนร่วมลงทุนภาครัฐที่มีอยู่ให้รองรับกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม เช่น กลุ่ม SME ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 สนับสนุนให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการ SME (corporate venture capital : CVC)

หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

- พัฒนาระบบฐานข้อมูล SME เพื่อประกอบการให้สินเชื่อแบบไม่อิงหลักประกัน (SME information based lending) เนื่องจาก SME มีข้อจำกัดด้านหลักประกัน และเมื่อสถาบันการเงินจะพิจารณาข้อมูลที่สะท้อนศักยภาพของ SME สำหรับนำมาวิเคราะห์หรือประเมินเพิ่มเติม (alternative data) กลับมีไม่มากนักและข้อมูลถูกจัดเก็บอย่างไม่เป็นระบบหรือยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล เช่น ค่าสาธารณูปโภค (ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าบริการใช้งานอินเทอร์เน็ต) ข้อมูลการชำระหนี้และโอนเงินด้วยช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรฐานของสินค้าและบริการ พฤติกรรมการซื้อขายออนไลน์ การมีตัวตนบน social media การได้รับรางวัลระดับประเทศ การรับงานจากภาครัฐ การเข้าร่วมโครงการพัฒนาธุรกิจกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นเป็นการปรับเปลี่ยนการให้สินเชื่อจากการอิงหลักประกัน (collateral based lending) เป็นการให้สินเชื่อแบบไม่อิงหลักประกัน (information based lending) จึงควรพัฒนาระบบฐานข้อมูล SME เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานหลัก : บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

ประเด็นที่ 3.8 พัฒนาปัจจัยแวดล้อมด้านการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนานวัตกรรมถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาถือได้ว่าเป็นจุดอ่อนของ SME ไทย ทำให้สินค้าและบริการของ SME ไทยส่วนใหญ่ยังเป็นในรูปแบบเดิม มีความคล้ายคลึงกัน เลียนแบบได้ง่าย จึงจำเป็นต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่สามารถสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การพัฒนานวัตกรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สร้างมูลค่า ตอบโจทย์ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและสังคม

- มีฐานข้อมูลกลางสำหรับงานวิจัยและพัฒนา ที่รวบรวมข้อมูลผลงานที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ SME สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก และสามารถนำไปใช้ในการยกระดับสินค้าและบริการได้จริง

หน่วยงานหลัก : กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

- มีเครื่องมือทางการคลังหรือทางการเงินเพื่อสนับสนุน SME ในการพัฒนานวัตกรรมในแต่ละช่วง ด้วยการมีกลไกทางภาษีหรือมีแหล่งเงินทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การร่วมลงทุนเงินสนับสนุนแบบให้เปล่า เป็นต้น ที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงของการพัฒนานวัตกรรม เช่น การศึกษาวิจัยและพัฒนา การทำต้นแบบ หรือการพัฒนาจากการทดลองไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ (commercial scale) เป็นต้น หรือเหมาะสมกับแต่ละประเภทของนวัตกรรม เช่น product innovation / process innovation เป็นต้น

หน่วยงานหลัก : กรมทรัพย์สินทางปัญญา

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

กลไกการบริหารจัดการงานส่งเสริม SME

การส่งเสริมและพัฒนา SME มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างดำเนินการตามแนวทางของหน่วยงานที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ จนทำให้เกิดความทับซ้อนกันในบางเรื่อง ขณะที่ อีกบางเรื่องกลับไม่มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้ภาพรวมการส่งเสริมและพัฒนา SME ยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก รวมถึงการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาที่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผลผลิตของงานที่เป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ทำให้การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่มีข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอต่อการทราบถึงความก้าวหน้าของ SME ที่ได้รับความช่วยเหลือ/เข้าร่วมโครงการ ตลอดจนผลต่อเศรษฐกิจและผลสำเร็จของแผนการส่งเสริม SME เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการดำเนินงานต่อไปในอนาคต ดังนั้น กลไกการบริหารจัดการงานส่งเสริม SME ควรมีการดำเนินการดังนี้

การบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยการ (1) กำหนดแผนงานบูรณาการให้เชื่อมโยง สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ในระดับต่าง ๆ และสถานการณ์ภาพรวมของประเทศ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565 แผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจและแผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ พ.ศ. 2564-2565 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 รวมไปถึงแผนการส่งเสริม SME และแผนปฏิบัติการ ปี 2560-2564 (2) กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันของ SME ตามขนาดและศักยภาพของธุรกิจ รวมถึงกำหนดมาตรการ/โครงการที่สร้างผลกระทบสูง (high impact program) ที่จะขับเคลื่อนการส่งเสริม SME ในแต่ละด้าน และ (3) กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานในแต่ละประเด็นของการส่งเสริมตามบทบาท ภารกิจ และความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้มีเจ้าภาพดำเนินงานที่ชัดเจนและลดความซ้ำซ้อน

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การประเมินผลการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงนโยบาย

การประเมินผลการดำเนินงานมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการวางแผน (planning) และการดำเนินงานตามแผน (implementation) เนื่องจากผลจากการประเมินไม่เพียงแต่ทราบถึงผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรค ยังนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายต่อไป ด้วยการ

- **จัดทำรายงานการส่งเสริมและพัฒนา SME** ด้วยการรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนา SME ในแต่ละด้านจากหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานหลัก นำมาประมวลผล จัดทำเป็นสถิติหรือข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือคณะรัฐมนตรี (SME cabinet report)

หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- ประเมินผลการส่งเสริม SME ควรต้องมีการประเมินผลในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
 - (1) ประเมินระดับการพัฒนาของ SME ที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการต่าง ๆ
 - (2) ประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากแต่ละโครงการและภาพรวม
 - (3) ประเมินความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของแผนการส่งเสริม SME
 - (4) ประเมินความเห็นของภาคเอกชนถึงประโยชน์/ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ภาคผนวก ก: ผลการส่งเสริม SME ที่ผ่านมา

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ผลการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามตัวชี้วัด แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564) ในช่วงระหว่างปี 2560-2562 ที่ผ่านมา โดยเป็นข้อมูลเชิงสถิติจากการดำเนินกิจกรรมและโครงการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามนิยามเดิม สามารถสรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรายประเด็น

1) การยกระดับผลิตภาพ เทคโนโลยี และนวัตกรรม จากเป้าหมายที่กำหนดให้มูลค่าผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็น 600,000 บาทต่อคนต่อปี ภายในปี 2564 นั้น พบว่า ในปี 2562 ผลิตภาพแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมูลค่าเป็น 544,020 บาทต่อคนต่อปี คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 จากมูลค่าของปี 2561 ซึ่งอยู่ที่ 502,785 บาทต่อคนต่อปี โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ อาทิ การสร้างผู้ประกอบการที่เป็น Smart SME การพัฒนาผู้ประกอบการใหม่เชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม การเสริมสร้างขีดความสามารถทางเทคโนโลยีในธุรกิจ การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเชิงลึก การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมและนวัตกรรมชาวบ้าน (Frugal Innovation) การจัดตั้งศูนย์นวัตกรรม การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การต่อยอดผลงานวิจัยและพัฒนาสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ การสร้างความพร้อมด้านมาตรฐาน คุณภาพ และการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิภาพในธุรกิจบริการที่มีมูลค่าสูง นอกจากนี้ ในด้านการส่งเสริมการเข้าถึงตลาดของสินค้านวัตกรรม ได้มีการจัดทำบัญชีนวัตกรรมและการส่งเสริมสินค้านวัตกรรมและสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมออกสู่ตลาดสากล รวมถึงการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

2) ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน จากเป้าหมายที่กำหนดให้สัดส่วนสินเชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 38 และมูลค่าเงินทุนที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับจากแหล่งเงินทุนประเภททุน (Equity Financing) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ภายในปี 2564 นั้น พบว่า

(1) ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนประเภทสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามประเภทของสถาบันการเงิน โดย สัดส่วนสินเชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อสินเชื่อรวมจากธนาคารพาณิชย์ในช่วงปี 2560-2562 มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 40.52 ในปี 2560 ลดลงเป็นร้อยละ 39.58 ในปี 2561 และลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นร้อยละ 37.32 ในปี 2562 ในขณะที่ สัดส่วนสินเชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อสินเชื่อรวมจากสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐในช่วงปี 2560-2562 อยู่ในสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงที่คงที่ โดยในปี 2560 มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 34.27 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นร้อยละ 34.49 ในปี 2561 และเป็นร้อยละ 34.44 ในปี 2562 ตามลำดับ และเพื่อเป็นการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงแหล่งทุนประเภทสินเชื่อได้มากยิ่งขึ้น จึงควรผลักดันให้มีการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ รวมถึงการค้ำประกันสินเชื่อแบบทางตรง (Direct Guarantee) และการสนับสนุนองค์ความรู้ทางการเงินที่จำเป็นแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น

(2) ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนประเภททุน พบว่า มีจำนวนวิสาหกิจโดยรวมที่จดทะเบียนเข้าใหม่ในตลาดหลักทรัพย์ mai ในระหว่างปี 2560-2562 รวมทั้งสิ้น 45 ราย โดยในปี 2560 มีจำนวน 17 ราย ในปี 2561 มีจำนวน 11 ราย และเพิ่มจำนวนรายจดทะเบียนขึ้นเป็น 17 รายในปี 2562 ในขณะที่มูลค่าหลักทรัพย์ ณ ราคา IPO ในปี 2560 มีมูลค่ากว่า 35,688.14 ล้านบาท และลดลงอย่างต่อเนื่องเป็น 19,619.30 ล้านบาท และ 18,590.72 ในปี 2561 และปี 2562 ตามลำดับ ซึ่งมาตรการในอันที่จะสนับสนุนให้วิสาหกิจสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนประเภททุนได้มากยิ่งขึ้น จึงควรให้ความสำคัญกับแนวทางการลดภาระค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียน อาทิ ค่าธรรมเนียมที่ปรึกษาทางการเงิน ค่าธรรมเนียมค่าขออนุญาต รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจ สนับสนุนองค์ความรู้ และระบบการจัดการทางบัญชีที่ดี นอกจากนี้ ยังควรสนับสนุนให้วิสาหกิจ ในแต่ละขนาดได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนทางเลือกประเภททุนรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น อาทิ การระดมทุนสาธารณะ (Crowd Funding)

3) ส่งเสริมการเข้าถึงตลาดและการเข้าสู่สากล จากเป้าหมายที่กำหนดให้สัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 และมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็น 100 ล้านบาทต่อคนต่อปี ภายในปี 2564 นั้น พบว่า

(1) สัดส่วนมูลค่าการส่งออกวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อมูลค่าการส่งออกรวม พบว่า ในปี 2560 คิดเป็นสัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออกรวมร้อยละ 28.9 โดยเป็นสัดส่วนเดียวกันอย่างต่อเนื่องถึงปี 2561 ที่สัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออกรวมร้อยละ 28.7 และเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออกรวม ร้อยละ 30.6 ในปี 2562 ซึ่งภาครัฐควรให้การสนับสนุนทั้งในด้านการสร้างความพร้อมในการออกสู่ตลาด ต่างประเทศ การให้คำปรึกษา การพัฒนามาตรฐาน การเข้าถึงประโยชน์จากกฎระเบียบและข้อตกลง การทำ สัญญา และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากระบบออนไลน์และแพลตฟอร์มต่าง ๆ ในการนำเสนอและขายสินค้า กิจกรรมการเจรจาธุรกิจ การสนับสนุนการจดทะเบียน e-Commerce และการ สร้าง Content Marketing ในการนำเสนอสินค้าและบริการ

(2) มูลค่าการส่งออกเฉลี่ยต่อรายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า มูลค่า การส่งออกเฉลี่ยต่อรายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นผู้ส่งออกอยู่ในระดับใกล้เคียง โดยในปี 2560 มีมูลค่าต่อรายเป็น 87.77 ล้านบาทต่อราย ในปี 2561 มีมูลค่าเป็น 86.50 ล้านบาทต่อราย และในปี 2562 มีมูลค่าเป็น 87.71 ล้านบาทต่อราย ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่มูลค่าการส่งออกเฉลี่ย 100 ล้านบาทต่อราย ดังนั้น จึงควรเร่งสร้างศักยภาพตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของผู้ส่งออกรายใหม่ (ทักษะ องค์ความรู้ ข้อมูล สิทธิประโยชน์) รวมถึงผลักดันให้เข้าถึงโอกาสทางการตลาด อาทิ การร่วมงานแสดงสินค้าและจับคู่สินค้านานาชาติ การสร้างแบรนด์ และการสร้างระบบสนับสนุนให้นักลงทุนเพิ่มโอกาสในการไปลงทุนยังต่างประเทศ มากขึ้น อาทิ แหล่งเงินทุน การศึกษาสภาพแวดล้อมและบริบทด้านตลาดต่างประเทศ และกฎระเบียบเงื่อนไข ธรรมเนียมปฏิบัติ และเงื่อนไขของตลาดต่างประเทศเป้าหมาย

4) พัฒนาและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจากเป้าหมายที่กำหนดให้มีจำนวนเยาวชน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นร้อยละ 40 ภายในปี 2564 นั้น หากพิจารณา ถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการธุรกิจที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต พบว่ามีกิจกรรมสำคัญโดยสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษาดำเนินการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาในปี 2561 จำนวน 6,915 คน และในปี 2562 จำนวน 17,791 คน รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาความรู้การเป็นผู้ประกอบการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายใต้ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในปี 2561 จำนวน 3,940 คน และ

ในปี 2562 จำนวน 4,395 คน และกิจกรรมสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการใหม่เชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการจัดการของผู้ประกอบการรวม 908 คน ส่งผลให้เกิดการจัดตั้งและขยายธุรกิจจำนวน 132 กิจการ โดยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านปัจจัยเอื้อในการจัดตั้งธุรกิจ อาทิ เงินทุน การจับคู่ธุรกิจ ให้มากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างขีดความสามารถวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเฉพาะกลุ่ม

1) สร้างผู้ประกอบการใหม่ที่มีมูลค่าสูง (High Value Startup) จากเป้าหมายที่กำหนดให้จำนวนผู้ประกอบการใหม่ที่มีมูลค่าสูงเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ภายในปี 2564 พบว่า มีหลายหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าว อาทิ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และศูนย์สร้างสรรคงานออกแบบ เป็นต้น โดยแนวทางที่สำคัญในการสนับสนุนผู้ประกอบการใหม่ที่มีความสามารถในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ประกอบการใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นตัวนำธุรกิจ โดยสนับสนุนด้านการสร้างระบบนิเวศด้านทรัพยากรบุคคลทางเทคโนโลยีควบคู่กับการส่งเสริมและพัฒนาตลาด การสนับสนุนแหล่งเงินทุน และการเข้าถึงแหล่งทุนรูปแบบการระดมทุนสำหรับการริเริ่ม Tech Startup รวมทั้งส่งเสริมความรู้และทักษะธุรกิจ การให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องทางธุรกิจที่ดำเนินกิจการอยู่และเครื่องมือทางการเงินเพื่อรวบรวมธุรกิจจากนักลงทุนขนาดใหญ่ รวมทั้งการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนกฎหมาย ระเบียบ หรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งและดำเนินกิจการให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ

2) ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจของ SME โดยจากเป้าหมายที่กำหนดให้สัดส่วนของกลุ่มคลัสเตอร์ที่มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 และสัดส่วนของสหกรณ์ที่มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ภายในปี 2564 นั้น แนวทางการสนับสนุนช่วยเหลือควรมุ่งเน้นที่การให้ความสำคัญกับการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายธุรกิจและการจัดตั้งสหกรณ์ในพื้นที่ และการผลักดันและสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการรายใหม่ที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการของภาครัฐให้สามารถเข้าถึงการส่งเสริม การให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของสมาชิกในกลุ่มกับความต้องการของตลาด เพื่อให้กิจกรรมจับคู่ธุรกิจได้ผลอย่างสมบูรณ์ และมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของกลุ่มมากกว่าแต่ละรายทั้งในด้านการสร้างความเชื่อมโยงของห่วงโซ่การผลิต การสร้างอำนาจการต่อรอง และการพัฒนาศักยภาพ โดยที่ผ่านมาพบว่ามีหลายหน่วยงานดำเนินกิจกรรมที่สนับสนุน อาทิ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม มีการพัฒนากลุ่มเครือข่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน โดยเกิดการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการกว่า 1,405 ราย เกิดการเชื่อมโยงรวมกลุ่ม 28 กลุ่ม รวมทั้งกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่มีการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่เป็นสมาชิกกลุ่มการค้า องค์กรมหาชน รวมถึงพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ อาทิ กลยุทธ์ทางธุรกิจ บัญชีธุรกิจ และการดำเนินธุรกิจภายใต้ธรรมาภิบาล ในขณะเดียวกัน หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสหกรณ์ โดยพบว่า มีจำนวนสหกรณ์การเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วงระหว่างปี 2560-2562 โดยมีจำนวนกลุ่มสหกรณ์การเกษตรถึง 8,086 แห่งในปี 2562 คิดเป็นร้อยละของการเพิ่มขึ้นในปี 2562 เทียบกับปี 2560 กว่าร้อยละ 118

3) พัฒนาศักยภาพฐานรากให้เข้มแข็ง จากเป้าหมายที่ต้องการให้รายได้เฉลี่ยของ SME ฐานรากที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ภายในปี 2564 ผ่านกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า ณ กันยายน 2562 มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนรวมทั้งสิ้น 85,655

แห่ง และมีเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอีก 492 แห่งที่ขึ้นทะเบียน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับศักยภาพทางธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ซึ่งหากพิจารณาจากความสามารถในการจำหน่ายสินค้า พบว่า มูลค่าการจำหน่ายสินค้า OTOP ในปี 2560 มีมูลค่า 153.51 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 190.32 ล้านบาทในปี 2561 และเพิ่มเป็น 237.25 ล้านบาทในปี 2562 คิดเป็นร้อยละของการเพิ่มขึ้นในรายได้ของกลุ่ม OTOP ในปี 2562 เทียบกับปี 2560 คิดเป็นร้อยละ 54.5 และมีหลายหน่วยงานให้การสนับสนุน อาทิ กรมการพัฒนาชุมชน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้งนี้ แนวทางการส่งเสริมที่สำคัญควรมุ่งเน้นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจฐานราก ได้แก่ การสร้างโอกาสทางธุรกิจ การสร้างอาชีพให้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และการสร้างรายได้อย่างมั่นคง รวมถึงการสนับสนุนให้วิสาหกิจฐานรากเข้าถึงแหล่งเงินทุน การสร้างมาตรฐานสินค้า การสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ รวมทั้งการสร้างสินค้าให้มีเอกลักษณ์และมีมูลค่าเพิ่มเพื่อตอบสนองตลาดระดับบน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนากลไกเพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเป็นระบบ

1) พัฒนาเครื่องมือการส่งเสริม SME ให้มีประสิทธิภาพ โดยจากเป้าหมายที่กำหนดให้มีจำนวนผู้ให้บริการศูนย์ข้อมูลเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 จำนวนผู้ให้บริการ SME Portal เพิ่มขึ้นร้อยละ 80 และมีจำนวนโครงการส่งเสริมและพัฒนา SME มีการจัดเก็บข้อมูล SME ผู้รับบริการอย่างเป็นระบบมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 60 ภายในปี 2564 นั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความพร้อมและช่องทางการเข้าถึงข้อมูลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับใช้ในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านการมีระบบฐานข้อมูลกลางสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อการบูรณาการการทำงานด้านการส่งเสริม SME โดยหากพิจารณาถึงมาตรการหรือนโยบายที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ความสำคัญว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจแล้ว จะพบว่าส่วนใหญ่มีความต้องการในด้านการพัฒนาระบบการพัฒนาธุรกิจด้านการสนับสนุนเงินช่วยเหลือแก่ SME ในรูปแบบคูปอง และมีระบบการตรวจสอบติดตามการเบิกจ่ายและการใช้เงินอย่างเป็นระบบ การสนับสนุนระบบที่เลี้ยงที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการ คุณภาพ มาตรฐาน ช่องทางการตลาด การเชื่อมโยงสู่ห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการมีฐานข้อมูลกลางในรูปแบบศูนย์ข้อมูลกลางที่ปรึกษา การมีมาตรการจูงใจให้ธุรกิจขนาดใหญ่หรือธุรกิจข้ามชาติหันมาดำเนินธุรกิจร่วมกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น ผ่านการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีและการลดหย่อนค่าใช้จ่าย รวมทั้งการพัฒนามาตรฐานฮาลาลเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด เป็นต้น ซึ่งจากการดำเนินงานของ สสว. พบว่า

(1) จำนวนผู้เข้าใช้บริการข้อมูลจากศูนย์บริการข้อมูลแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่ดำเนินการโดย สสว. มีจำนวนผู้เข้าใช้บริการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากในปี 2560 โดยมีจำนวนผู้ใช้เป็น 186,558 ราย ในปี 2562 ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ที่เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

(2) จำนวนผู้เข้าใช้บริการจาก SME Portal ผ่านช่องทาง Web Portal ภายใต้ชื่อ SMEONE มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2561 โดยมีจำนวนผู้ใช้รวม 35,186 ราย เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 61,433 ราย ในปี 2562 ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ที่เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

(3) ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีการจัดเก็บข้อมูลผู้รับบริการอย่างเป็นระบบ พบว่าในช่วงปีที่ผ่านมา สสว. ได้ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลกลางหรือ BIG DATA

ที่สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และคาดการณ์แนวโน้มทางธุรกิจสำหรับ SME ประกอบด้วย โครงสร้างธุรกิจ โครงสร้างการกระจายรายได้ของธุรกิจ และโครงสร้างการส่งออกและนำเข้าของ SME รวมถึงการมีระบบ การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการและเป็นสมาชิกของ สสว. ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับระบบการ เชื่อมโยงข้อมูลผู้รับบริการจากระบบติดตามประเมินผลการส่งเสริมของหน่วยงานที่ดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ สามารถติดตามค้นหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ทบทวน ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ สิทธิประโยชน์เพื่อเอื้อและลดอุปสรรคต่อการดำเนิน ธุรกิจของ SME โดยจากการกำหนดให้ภายในปี 2564 ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ และสิทธิ ประโยชน์เพื่อเอื้อให้การดำเนินธุรกิจของ SME มีความสะดวกมากขึ้น พบว่าจากการดำเนินการของ สสว. ที่ผ่าน มา ได้มีการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สำคัญ อาทิ การปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 การผลักดัน พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 รวมทั้งการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ระยะที่ 1-2 เป็นต้น ซึ่งในอนาคต ควรให้ความสำคัญกับ การบูรณาการการทำงานในด้านการทบทวนและผลักดันการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของ SME อย่างจริงจังต่อไป

ภาคผนวก ข: ตัวอย่างทักษะที่ SME ควรได้รับการพัฒนา

ข้อมูลจาก The World Economic Forum ประมาณการไว้ว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของการจ้างงานทั้งหมดจำเป็นต้องเพิ่มทักษะครั้งใหญ่ภายในปี 2022 (พ.ศ. 2566) ด้านผลสำรวจจาก Mckinsey ก็ยืนยันไปในทางเดียวกันว่าภายในปี 2030 (พ.ศ. 2573) แรงงานทั่วโลกกว่า 375 ล้านคนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะของตนเองและเสริมทักษะใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในอนาคต เพราะทักษะจะเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนายจ้างในการตัดสินใจเลือกลูกจ้างหากเกิดสถานการณ์ที่จะต้องปรับลดจำนวนพนักงานขององค์กร ในขณะที่ผู้ประกอบการก็ต้องปรับรูปแบบของชุดทักษะและความรู้พื้นฐานให้ดีขึ้นเพื่อให้เข้ากับความเป็นปัจจุบันขององค์กรด้วยเช่นกัน

เป้าหมายของแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2564-2565 มุ่งเน้นการสนับสนุนช่วยเหลือให้ SME สามารถประกอบตัวให้อยู่รอดภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเตรียมความพร้อมให้ SME พัฒนา ปรับตัวรองรับบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น เพื่อรองรับการเติบโตในอนาคต (UpSkill) และ การสร้างทักษะใหม่ที่เป็นในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ (ReSkill) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในกระบวนการพัฒนาศักยภาพ SME ของยุคนี้ เพราะความรู้ชุดเดิมที่มีอยู่ย่อมไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต การดำเนินธุรกิจ ในขณะที่โลกมีความเปลี่ยนแปลงจากเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

ในการนี้ สสว. จึงได้จัดทำชุดตัวอย่างองค์ความรู้ที่ SME ควรได้รับการพัฒนา ตามที่รวบรวมไว้จากการที่หน่วยงานระดับสากล (อาทิ IMD World Competitiveness Center / OECD / World Bank / APEC / World Economic Forum และอื่นๆ) ได้นำมากล่าวถึงในเวทีต่างๆ เกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่มีเครื่องจักรกลและปัญญาประดิษฐ์เข้ามาแทนที่มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดทำนโยบาย มาตรการ หรือโครงการ เพื่อพัฒนาศักยภาพของ SME ไทย ดังนี้

- 1) ทักษะในการเพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพธุรกิจ
 - การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการผลิต (Digitalized manufacturing process)
 - ความสามารถในการทำงานร่วมกับปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเครื่องจักรที่ควบคุมด้วยโปรแกรม Ai (Machine Learning)
 - การทำงานร่วมกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ รวมถึงการต่อยอดเทคโนโลยี
 - วิธีคิดเชิงระบบเกี่ยวกับการรวมระบบ (System Integration)
- 2) ทักษะในการพัฒนาและบริหารจัดการธุรกิจ
 - การเข้าถึง/รวบรวมข้อมูล และ การคิดเชิงวิเคราะห์
 - การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในธุรกิจ การสร้าง / การเลือกใช้ แอปพลิเคชัน
 - การพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ (Digital Mindset)

- การคิดการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ (Thinking) การแก้ปัญหาเมื่อเกิดวิกฤต Critical Thinking
- การบริหารจัดการคน (Team Management)
- ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity และ Creative Problem solving)
- การวางแผนรับความเสี่ยง
- การเข้าสู่ platform จำหน่ายสินค้า
- Digital marketing
- การปรับตัวยืดหยุ่น Adaptability / flexibility
- การสื่อสาร การเจรจาต่อรอง